

Budapest

VIII., József-körut 29.

KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZO EGYESULET HETILAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . 12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 49.452.902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. felügyelő és ügyész.
gazdátok: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeli Barthos Andor* m. k. kereskedelemügyi titkár, *Fábián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszerező, *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz

„Kitartás“ kölcsönösen segélyező orsz. egyesületünk

1903. évi május hó 24-én délután 2 órakor tartja meg a »József főherceg«-szállóda földszinti nagytermében (Budapest, VIII. ker., Kerepesi-ut és Köztemető-ut sarkán, a keleti pályaudvar közelében)

IV. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

melyre ezennel egyesületünk összes képviselőit meghívjuk.

E célra külön meghívókat nem bocsátunk ki. Felkérjük mindazon képviselőinket, kik ezen közgyűlésen személyesen nem vehetnének részt, hogy a csatolt meghatalmazást két tanu előttemezése mellett aláírva hozzánk mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti év eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása.
4. Az egyesületi képviselőknek választás útján való kiegészítése.
5. A felügyelő-bizottság választása (3 rendes és 3 póttag).
6. A szerkesztőségnek beolvastása az egyesületbe.
7. A jövő évi költségelirányzat.
8. A kereskedelmi és váltó-törvényszék 463-0/90? számú végzésének tárgyalása.
9. Az alapszabályok módosítása.
10. Egyéb indítványok tárgyalása (melyek az alapszabályok 17. §-a értelmében írásban adandók be).

Az alapszabályoknak 17. §-ban említett és a 12. § szerint megválasztott képviselők, kik tagsági díjaikkal hátralékban vannak, a 12. § értelmében tagsági jogukat nem gyakorolhatják, tehát a közgyűlésen sem felszólamlási, sem pedig szavazati joggal nem bírnak s ennek folytán felkérjük, hogy a közgyűlésen résztvevők a folyó évi április havi tagsági díj lefizetéséről szóló nyugtáikat magukkal hozzák, mert csak ezek előmutatása esetén bocsáttatnak a közgyűlési terembe, nehogy idegenek vagy illetéktelen emberek oda betolakodjanak. — A többi egyesületi tagokat, t. i. azokat, kik nem egyesületi képviselők, szintén szívesen látjuk a közgyűlésen.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.
Minden baleset megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Választmányi ülés. Folyó évi május hó 10-én délután 2 órakor egyesületünk helyiségeiben választmányi ülést tartunk és felkérjük választmányi tagjainkat, hogy tekintettel a folyó évi május hó 24-én megtartandó évi rendes közgyűlésre, kellő tájékoztatás végett azon lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek. — Egyben felkérjük mindazon választmányi tagjainkat, kik elfoglaltságuk vagy más okok folytán a választmányi üléseken egyáltalában a jövőben sem jelenhetnének meg, hogy ezt hozzánk mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Április havi tagkimutatás.

Egyesületünk tagjainak száma április hó 1-én volt	1848
Ezekből április hóban elhalt	4
marad	1844
Ujjonnan belépett április hóban	8
Taglétszám április hó végén összesen	1852

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 17. számában kimutatott segélyösszeg ..... 50.600 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 17. számában kimutatott segélyösszeg ..... 20.856 korona 66 fillér.

Ujabb segély:

231. Papp Dénes, máv. pályafelügyelő, Török-Szt.-Miklós, a tag halála után	1000	korona.
649. Gulyás Mihály, máv. főkalauz, Győr, a neje halála után	300	»
2780. Filó János, máv. szertárfelügyelő, Miskolcz, a neje halála után	300	»

Tagjainkhoz.

Egyesületünknek igazgatósága és választmánya az utóbbi időben nagy tevékenységet fejtett ki, hogy az egyesület kezelését összhangba hozza a tagok jelenlegi létszámával, továbbá hogy az alapszabályok oly irányban módosítsanak, mely a jövőre nézve is az eddigi sikeres eredményeket biztosíthatja.

Szükségessé vált pedig ez főleg azért, mert a kereskedelmi és váltó törvényszék tőlünk is — mint minden hasonló egyesülettől — 200 ezer korona óvadék letételét követeli. Amennyiben tehát az alapszabályok módosításával a kívánt eredményt el nem érhetnők, gondoskodnunk kell arról, hogy az eddigi kedvezményeket alapul véve, egyesületünknek fennállását és működését más uton továbbra is fenntarthassuk.

Ezen tevékenységnek mibenlétéről mind- eddig nem jutott semmi nyilvánosságra, amit itt-ott hangoztattak, az még nagyjában sem felelt meg a valóságnak.

Tagjaink jól tudják, hogy egyesületünknek megalakulása mily körülmények közt jött létre és mennyi küzdelemmel járt, míg azt oly mederbe tereltük, hogy hivatásának tényleg meg is feleljen. Az elhangzott ígéretetek után ugyanis nemsokára arra ébredtünk, hogy azoknak csak egy része lett volna beváltható, ha idejekorán a vezetőség részéről nincsen gondoskodva arról, hogy a tényleges viszonyoknak megfelelő alapos változtatásokon nem megy keresztül. Mint minden új egyesületnél, itt is a jövő fejlődés iránti jóakaró remény felülkerekedett a rideg ész számításain, minek az lett a következménye, hogy azokat, kik a tagok jogai felett örködni hivatva vannak, aggodalom

szállotta meg, nem-e fog kevésnek bizonyulni a jelenlegi keretekben kifejtett működés és évek multán nem-e kerülünk ismét oly helyzetbe, hogy a tagoknak szerzett jogaikat teljesen ki fogjuk-e elégíthetni?

Ez az aggodalom indította az igazgató-ságot és a választmányt arra, hogy beható és lelkiismeretes vizsgálat alá vegye az egyesület összes ténykedését és ebből kifolyólag azután mérlegelje, hogy milyen irányt kell a jövőre nézve választania, hogy egyesületünk hivatásának továbbra is kifogástalanul megfeleljen.

Mint mindenütt másutt, úgy itt is, a hibák sora a belső kezelésnek nehézségében merült fel, ami sok oly kiadásokat vont maga után, melyek feleslegeseknek bizonyultak. Ugy a tisztviselők kelleténél nagyobb számának apasztása, mint azok megválasztása, de a fizetések szabályozása és egyesületünk belügyi vezetésének is más alapokra való fektetése vált szükségessé, hogy az óhajtott eredmény elérjék.

Helytelennek bizonyult továbbá a szerkesztőségnek az egyesülettől való elválasztása, amint az jelenleg volt, mert a szükségképen felmerülő érdekelletétek az egyesület hátrányára váltak; de a szerkesztőség maga sem birt alapszabályszerű köteleességeinek megfelelni, mert tagjaink jogi ügyeinek lebonyolítása természetesen oly jogi ügyek elfogadását is maga után vonta, melyek egyesületünket egyáltalában nem érdekelték és csak magát az ügyészi foglalkozást kiegészítették. Ezáltal elkerülhetlenné vált az is, hogy a szerkesztőség ezen működésében nemcsak az egyesület helyiségét, de személyzetét is igénybe vette s ezáltal valódi hivatásától — az egyesület ügyeivel való behatóbb foglalkozástól — részben elvonta, ez azonban mégis annak a látszatát bírta, mintha a személyzet munkaideje teljesen ki lett volna használva.

Mindezek folytán a választmány beható megfontolás után egyesületünk igazgatóságának indokolt előterjesztést tett arra nézve, hogy a fent elősorolt hiányok megszüntetessenek. Az igaz, hogy ezen javaslat némely privát érdekekkel ellenkezett, de azt nem lehetett tekintetbe venni, mert egyesületünk és ezzel az összes tagok jogos érdekeinek megóvásáról lévén szó, a választmányt semmi más tekintetek nem vezethették; annál kevésbé, mert az általa javasolt szervezés az eddigi megtakarítást megkétszerezi, vagyis a jelenlegi taglétszám mellett is már 20 ezer korona megtakarítást mutat fel. Ezzel kapcsolatosan az alapszabályoknak némi módosítása is szükségessé válik.

Ne ijedjenek meg olvasóink ettől, ha tán előbbi időkben volt vagy lehetett okuk minden ilyen munkától megijedni, mert az jogok korlátozásával járt; jelenleg csakis a szerzett jogok biztosításáról van szó és az alapszabályoknak ez irányban való szövegezéséről. Nem akarunk ezzel semmi újat, hanem csak az a célunk, hogy jobban és érthetőbben körvonalozzuk a felügyeletet gyakorló közegeknek jogait és kötelezettségeit; továbbá mert az egyesületi lapnak kezelését a jövőben már maga az egyesület fogja végezni, erre vonatkozólag is szükséges némi kiegészítés. Az ebből kifolyó haszon tetemesen fogja gyarapítani tartalékalapunkat.

Egyesületünk igazgatósága a választmány-nak mindezeket felölelő javaslatát egyhangulag elfogadta, mert felelősségének tudatában belátta, hogy csakis ezen általa is teljesen helyesnek elfogadott irány biztosíthatja egyesületünknek jövőbeni haladását.

Végül rátérek egyesületünk Elnöke által kibocsájtott körözüvényben említett biztosító-társasággal való szövetkezés eszméjére, mely csak tervezet az esetre, ha a törvény által megkívánt óvadék letétele szükségessé válnék; ez azonban csakis úgy történhetnék, hogy tagjaink jogai a legkisebb rövidséget se szenvedjék.

A körözüvényben felsorolt további dolgok félreértésen alapultak és ma már olyannyira tárgytalanok, hogy teljes bizalommal nézhetünk a jövőbe és hogy célhoz vezető együttműködésünket a legszebb siker fogja koronázni.

Turtsányi Vilmos.
ügyvezető.

A Rothschild-ház.

A tizenkilencedik század pénzfejedelmei közt a Rothschildok kétségkívül az első helyet foglalják el. Nemcsak Európa pénzpiacaira gyakorolnak legtöbbször döntő befolyást, de még az amerikai pénzüvilág előtt is nagy súlylyal bírnak.

Pedig mindenki tudja, száz éve alig múlt annak, hogy a Rothschild-család szerepelni kezdett. A mai Rothschildok törzsatyja, a Majna melletti Frankfurtban 1743-ban született. Maier Amschel Rothschild pályája kezdetén egyszerű, szerény zsidó-suhancz volt. Tulajdonképp Bauernek hívták s az atyja házában levő vörös czeégtáblájáról nevezte el magát Rothschildnak. Atyja rabbinusnak szánta s Fürthbe küldte a Talmud tanulására, a papi pályára azonban nem nagy hivatást érzett magában s alig halt meg atyja, visszatért Frankfurtba s egy kis antiquárius boltot nyitott, melyben főképp régi pénzekkel kereskedett, azonkívül irodai munkát is vállalt, melyben nagyon megbízhatónak nyilvánult. Mint egyes üzletember, a kereskedői körökben rövid idő alatt hírnevet szerzett magának s Oppenheim, hannoveri bankár szép

állást ajánlt fel neki üzletében, mit Rothschild el is fogadott.

E lépés határozott a fiatal ember jövője fölött. Oppenheim által megismerkedett Estorff báróval, ki őt IX. Vilmos hessen-kasseli tartományi grófnak ajánlta. Ez ismeretségnek köszönheti Rothschild, hogy rövid idő alatt oly nagy lett a tekintélye. Mert az örgróf, ki 1803-tól kezdve mint I. Vilmos választó fejedelem uralkodott, fölsímerete Rothschildnak a pénzügyekben kiváló jártasságát, tapintatát s midőn Rothschild 1768-ban visszatért Frankfurtba s egy kis banküzletet nyitott, őt bizta meg tekintélyes összegre rugó járadékok közvetítésével, melyeket a tartományi gróf a londoni banktól, ott letett tetemes tőkék után huzott. E bizalom tekintélyt és tiszteletet szerzett Rothschildnak, a mellett banküzlete is igen szépen jövedelmezett, s a 27 éves fiatal bankár családot alapítandó nőül vette a frankfurti leányt, Schnapper Gudulát, ki őt tiz gyermekkel ajándékozta meg.

Maier Amschel tekintélye és befolyása a pénzügyre ettől kezdve szemmel láthatólag növekedett. Vilmos tartományi gróf 1801-ben »hessen-kasseli udvari ügynök« czímmel tüntette ki, s teljes bizalmában részesíté. S Rothschild ezt meg is érdemelte. Midőn Napoleon Jena és Auerstädt mellett a német államokat megverte és az időközben választó fejedelemmé lett tartományi grófnak Kasselből menekülni kellett, körülbelül három millióra menő pénzkészletét és egyéb értékeit Rothschild őrizetére bizta, ki azt hiven meg is őrizte, s midőn 1814-ben meghalt, legidősb fiának Anselm Maiernek adta át, ki aztán Napoleon bukása után az utolsó krajezarig hiven beszámolt a választó fejedelemnek. Ez pedig elismerésül neki ajánlotta a kamatot, melyet e roppant összeg nyolcz év alatt jövedelmezett.

Akármilyen üzletbe fogott a Rothschild-ház, az mindig fényesen sikerült. A francia hadjárat alatt vont határozat idejében nagyszerű üzleteket kötött angol gyárosokkal s azonkívül Dánia, első államkölesönének keresztülvitelével e házat bizta meg. Ugy a megbízás, mint a kölcsönösszegnek abban az időben szokatlan nagysága (tizmillió tallér) ismét hozzájárultak, hogy a Rothschild-czég tekintélyét növeljék, s most már az angol bank is indíttatva érzé magát vele közvetlen összeköttetésbe lépni, s ezt bizta meg a hadi költségekre szánt angol pénzeknek Spanyolországba vitelével, ami nagy feladat volt, mert a francziák árgus-szemekkel őrködtek, nehogy valmikép angol pénz juthasson a spanyolok kezébe. A Rothschild czégnek ez több ízben sikerült, s nyeresége, mely ez ügyletből neki jutott, több, mint tizenöt millió forint volt. Hasonló üzletekből a Rothschild-ház rövid idő alatt rendkívül meggazdagodott.

Abban az időben a »ház« az öreg Maier Amschel öt fiából állott, ezek: Anselm Maier, Salamon, Náthán, Károly és Jakab. Az atyjuk kereskedő-tehetségét mind az öten örökölték, s habár később (1803 ban) Náthán Londonban, Salamon és Jakab, kit aztán James-nak neveztek, 1812-ben Párisban, Salamon pedig 1816-ban Bécsben nyitottak fiók-üzletet, mondhatnók: testvér-házat, nagyobb vállalatokban mégsem működött külön egyik sem, hanem mindig közösen. Minden fontosabb üzleti kérdésben tanácsot tartottak, melyen Maier Anselm, a frankfurti ház feje elnökölt. Ekép a törzs-tőke nem oszlott meg, s annál nagyobb hatalom lett. A ház most már valamennyi nagyhatalommal üzleti összeköttetésben állott, egy sem

köthetett kölcsönt nélküle annyira, hogy a kölcsönök összege, melyeket 1815—1826-ig e ház Ausztriának, Poroszországnak, Angliának, Franciaországnak és Oroszországnak közvetített, meghaladja az ezer milliót.

A Rothschild-ház 1848-ig egyedüli ura volt az európai pénzügyeknek; az alkotmány, a népképviselőlet behozatala megváltoztatta a helyzetet. Ezentúl nem az uralkodók kötötték a kölcsönöket, hanem a népek s nem fordultak egyes bankárhoz, hanem nyilvános aláírásra bocsáták a kölcsönt Természetes, hogy a Rothschildek még ezután is nagy befolyással voltak és vannak a pénzügyekre, de többé nem kizárólagos befolyással. A Rothschild-ház ideje-korán megértve a helyzet változását, ipar-vállalatokban sietett meghódítani a tért, melyet a pénzügyen talán veszített s a legtekintélyesebb vasuti, gyár-, bányas egyéb vállalatoknál mint első pályázó jelentkezett s mindig győzött, mivel a versenyt vele senki ki nem állhatta. A Rothschild-ház összes tőke-vagyona, bele nem számítva az egyes család-tagok tetemes magán-birtokát, 800 millió frankra megy. Minden esetre oly tekintélyes összeg, hogy bármely vállalatnál kizár minden versenyt.

A mint mondtunk, a Rothschild-ház már 1803 ban testvér-ágakra kezdett oszlani. A frankfurti törzsház feje Anselm maradt. Rendkívül tevékeny, ügyes ember volt s azonfelül rendkívül elmés. Számítlan élcz és adoma maradt fönn utána. Egyszer emlék-sorokat kért Saphirtól. Ez szívesen engedett a bankár kívánságának s albumába e sorokat írta: »Báró ur, kölcsönözzön nekem ezer forintot s — feledje el alázatos szolgáját Saphirt«. Rothschild másnap ekép válaszolt rá: »Saphir ur, itt küldök önnek ezer forintot s már elfeledtem önt«. Midőn 1857-ben meghalt, 50—60 milliót hagyott hátra. Utána a frankfurti ház feje Maier Károly lett, fia csak nem rég elhunyt testvérenek Károlynak, ki 1821-ben Nápolyban nyitott külön egy bankházat, 1859-ben azonban akkor már fia vezetése alatt álló frankfurti házba olvasztotta be.

A londoni ház (N. M. Rothschild) alapítója, Náthán kötötte a legmerészebb s legszerencsésebb üzleteket valamennyi testvér között. A legtehetségebb ő volt, habár egy levelet sem tudott megírni. Az angol kormányval 1810-ben lépett összeköttetésbe abban az időben, mikor Napoleon csillaga legmagasabban ragyogott s az angol kormány leg-többször jutott pénzzavarok közé, annyira, hogy a Spanyolországban hadat viselő Wellington utalványait már senki sem akarta beváltani. Rothschild bizott benne, hogy Anglia sorsa előbb-utóbb jobbra fordul, a Wellington-féle utalványokat potom áron bevásárolta s a kormánynak idő-haladékat adott. Az eseményekről, csaknem óráról órára, az angol kormány nem volt pontosabban s hitelesebben értesítve, mint ő. A döntő pillanat közeledvén, folyvást Wellington oldalra mellett volt s midőn 1815. jun. 18-án Napoleon súlyos vereséget szenvedett, s Wellingtonnak sikerült Blücherrel összeköttetést létesíteni, Rothschild Náthán e szavakkal: »A Rothschild-ház megnyerte a csatát!« — lóra kapott s egyenesen Ostendeba vágatott, hogy onnét Angolországba átkeljen. A tenger akkor épen viharzott és Rothschild kétezer frankot ígért egy hajósnak, aki őt késznek nyilatkozott az angol partokra átszállítani. S ez sikerült is; s Dowerből váltott lovakkal jun. 20-ára Londonba érkezett, ügynökeivel rögtön értekezett, a

tőzsdén elterjeszteté a hirt, hogy Wellington nagy vereséget szenvedett, az árfolyam nagyot esett és Rothschild annyi állampapírt vásároltatott össze, a mennyit csak vehetett. Végre jun. 24-én megérkezett a hivatalos jelentés Wellington győzelméről, a papírok ára egyszerre felszállt és Rothschild egy nap alatt egy egész millió font sterlinggel, (tiz millió forinttal) lett gazdagabb. Nemsokára a Wellington-féle utalványokat is beváltották és a Rothschild-ház mesés összegekkel gazdagodott. Náthán 1836-ban halt meg Frankfurthban, egy családi gyűlés alkalmával. Utána fia Lionel következett.

A párisi ház Rothschild testvérek czéget visel. Amint említve volt, Salamon és Jakab alapították 1812-ben, az előbbi azonban négy év múlva Bécsbe költözött át és Jakab maradt a ház egyedüli feje. Mint valódi üzlet-ember, Franciaország valamennyi kormány-formájához egyaránt tudott alkalmazkodni, XVIII. Lajossal, X. Károlylyal, Lajos Fülöppel egy formán a legjobb viszonyban állott, ez utóbbinak neje és az felesége a ő leghensőbb barátnők voltak, ami azonban nem gátolta, hogy később III. Napoleont Feriérés kastélyába meghívja és pénzügyi szolgálatait neki felajánlja, mit a császár, talán mondanunk sem kell, nem is késett igénybe venni. Nagy irodalom- és művész-barát volt, holott sem az irodalomhoz, sem pedig a művészetekhez legkevésébbet sem értett. Termeiben Auber, Mayerbeer, Rossini, Liszt Ferencz, Chopin, Musset, Delavigne, Scribe, Heine s más nagynevű írók és művészek gyakran megfordultak. S ennek daczára, mihelyt pénzről volt szó, írókkal s művészekkel szemben is tüstént bankár lett. Egy alkalommal megrendelte arczképét Vernetnél. A művész 250 Louis d'ort kért érte s Rothschild sokalta. »Most már 300 Louisn alul le nem festem«, — felelt rá Vernet s mikor a bankár ismét alkudni kezdett, »500 Louis, vagy ingyen«! vágott szavába a művész. A megrendelésből semmi sem lett, de Vernet mégis megtartá szavát, mert Abdel Kader hódítását tárgyzó képén a menekülő zsidó, aki aranyával és drága-köveivel elbujdosik, senki más, mint Rothschild James.

A bécsi házat Salamon 1816-ban alapítá S. M. Rothschild czég alatt. Az osztrák kormány legtöbb pénzügyében ő járt el. A bécsi ház jelenlegi feje Anzelm 1855 óta vezeti a ház ügyeit, hogy mily sikerrel — megmondhatják a magyar pénzügyminiszterek s tanuskodnak róla a költségvetések, melyeket évről-évre a képviselőház elé terjesztettek. Szapáry gróf pénzügyminisztersége óta a Rothschildeknek kevesebb beavatkozásuk van pénzügyeinkbe.

Nyeresség-e ez ránk, vagy veszteség, ítéljék meg finánczpolitikuskaink.

Uszó jégdarabok az Atlanti-oczeánon.

Tudjuk, hogy az új-világ ugyanazon szélességi fok alatt jóval hidegebb, mint az ó-világnak nevezett földrészek, és így nem lehet csodálni, hogy Észak-Amerika keleti parjainál a tenger Új-Foundlandtól észak felé, Labrador és Grönland közelében, az északi szélesség 50- és 60-ik fokai között, vagyis Nagy-Britániával egyenlő szélességi fok alatt, minden télen jéggel van borítva, holott a brit szigetek körül levő tengerek soha sem fagnak be.

Ellenben ha ugyan e szélességi fokok alatt, sőt még tovább is északon, a partoktól eltávozva keletre

a tenger közepe felé tartunk, ott már a tenger a legszigorubb téli évszakok alatt sem fagy be soha. A partok közvetlen közelében érezhető hideget az ugynevezett Baffin-öbli vagy sarkvidéki, tehát hideg áramlat idézi elő, míg ellenben a tenger közepe tájának ugyanazon szélességi fokok alatt mutatkozó magasabb hőmérsékét az Öböl-folyam (Gulf-stream) nevű tengeri áramlatnak kell tulajdonítanunk, mely a forróövi tengerek jóval melegebb vizét a mexikói öbölből ezen a vidéken át viszi észak felé Irland, Skótország és Norvégia nyugoti partjaihoz és onnan föl egészen a Spitzberg-szigetekig.

Mihelyt így tavasz felé a tél hidege engedni kezd szigorúságából, a sarkvidéki tengerek jégburkolatának ama része, mely mindjárt a délibb, melegebb vidékek határán terül el, azonnal töredezni és szakadozni kezd és utnak indul dél felé. A tengerészek úgy tapasztalták, hogy e jégdarabok, amint a sarkvidékről mind lejjebb vonulnak dél felé, utjokban mindenkor két határozott irányt követnek: egyik részök Észak-Amerika keleti parjainak közvetlen közelében, a másik pedig beljebb a tengerbe zajlik alá a nélkül azonban, hogy a keleti hosszúság 40 ik fokát valaha meghaladná, vagyis hogy e foktól keletre (Európa és Afrika partjai felé) tovább hatolna; ott enyészik el feluton Új Foundland és az Azórok között. Az uszó jégdarabok e két zaja soha sem hatol messzebbre délfelé az északi szélesség 42-ik fokánál, vagyis Európában körülbelül Spanyolország déli részénél, s Amerikában Philadelphia vidékénél. Itt már az Öböl-folyam melegebb áradatába jutnak, mely azokat bármily nagy tömegekben jönnek is, azonnal felolvasztja. Ez alkalommal sok hideg szabadul föl, mely a felette elterülő légréteget érezhetőleg áthűti s a kora tavaszi meleg napok után hirtelen beálló hűvösebb, sőt néha meglehetősen csipős, hideg idők e körülménynek is tulajdonítandók.

Ez uszó jégdarabok külalakja igen különböző, mely különbség rendszeren ama vidékektől függ, amelyeken, és azon évszakoktól, melyben a tengerészek azokkal összetalálkoznak. Hol magánosan bolyongó s egyetlen óriási tömböt képező fehér tömegekként tűnnek föl, hol pedig négy-öt halad együtt lefelé, több száz lábnyi magasra állván ki a hullámokból, s négy-öt kilométer területet foglalva el az oczeán felszínén. Megtörténik az is, hogy a tenger, a meddig a szem lát, mindenféle alakú és nagyságu jégtöredékekkel van borítva.

Az időszakot, melyben a sarkvidéki uszó jégdarabok az Atlanti-oczeánon megjelennek, nem lehet biztosan meghatározni. Voltak évek, mikor az Európából Amerikába menő hajók már február elején, sőt január vége felé is találkoztak e hideg vendégekkel. A hajóknak sokszor az uszó jégdarabok egész nagy területén kell áthatolniok, mi nem mindenkor jár a legkomolyabb veszélyek nélkül. Mikor egy-egy hajó, vagy néha több is, nyomtalanul eltűnik az oczeán mérhetetlen birodalmában, miként ez majd minden évben többször megtörténik, nem egészen alaptalan a gyanu, hogy a szerencsétlen jármű ily uszó jéghegyekkel találkozik és ütközik össze s annak esik menthetetlen áldozatául.

Egyébiránt a sarkvidéki jégtömegek széttöredezése csak ritkán következik be már január vagy február havában. Az uszó jégdarabok Amerika partjain többnyire csak márcziusban jelennek meg, hanem július előtt ritkán tűnnek el. De arra is volt már eset, hogy már februárban elkezdtek az Atlanti-ocze-

ánon lefelé haladni és csak augusztus vége felé tüntek el végképen. Hogy ez uszó jégdarabok kisebb vagy nagyobb mennyisége s a jégzajlásnak rövidebb vagy hosszabb tartama ugy Európa mint Amerika égalji viszonyaira jelentékeny befolyást gyakorol, szükségtelen hosszasan fejtegetnünk.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Adakozás. Néhai Ondy István elszerencsétlenült málházó családjá részére a következő adományok érkeztek be:

Fadgyas Sándor, Nagyvárad	... ..	1 korona
Kuchár Zsigmond, Budapest	... ..	1 »
Németh István, Budapest	... ..	1 »
Stefan Pál, Szihalom	... ..	1 »
Turitsányi Vilmos, Budapest	... ..	1 »
Összesen	... ..	5 korona

Felkérjük mindazon tagjainkat, kik a támasz nélkül visszamaradtak segélyéhez még hozzájárulni szándékoznak, hogy adományaikat, ha még oly csekélyek is, szerkesztőségünk címére beküldeni sziveskedjenek.

Babyloni törvények. A susai ásatások alkalmából igen nevezetes leletre bukkantak, egy kőbe vésett törvénytablára, mely Hammurabi, babyloni királynak törvényeit tartalmazza, Hammurabi a Mózés által említett Amraphel királylyal azonos, aki 2250 évvel Krisztus születése előtt uralkodott s így Ábrahám idejében élt. Egyik német szaklapban dr. Schmiersahl ismerteti e törvénytábla 282 szakaszának intézkedéseit. Hammurabi törvényei az élet minden ágát felölelik s elég szigorú rendet iparkodnak teremteni a büntető-, polgári és kereskedelmi jog terén. A nyelvezet tiszta, rövid és jogilag eléggé tömör. Mindenütt találunk hivatkozásokat a mózesi törvényekre, helylyel közszel pedig a római és ősi germán jogra való vonatkozásokat. Az egész törvényt a humanizmus és a törvény előtt való egyenlőség jellemzi, ami persze nem zárja ki azt, hogy a tettes által magasabb rangok ellen intézett büncselekmény súlyosabb beszámítás alá ne essék, mint az alacsonyabb rangokkal szemben elkövetett cselekmény. Hammurabi törvénye megkülönböztet szabad polgárokat, szabadná nyilvánítottakat és rabszolgákat, akiket nem is számít az »ember« fogalma alá. Az ítélkezés bírák, bírói kollegiumok és a tanácsadók előtt folyt. Ez utóbbiak csakis a legvénebbek, agastyánok lehettek. Különös jogi védelmet élvezett a magántulajdon; a rabszolgák által elkövetett lopást halállal büntetik. A pénz és értéktágyak elsikkasztása már enyhébb büntetés alá esik, mint a lopás s a bírság itt az értékek ötszöröse. A hadi szolgálat alól való kibuvást halálbüntetés éri s ugyanezzel büntetik a rágalmazást. A testi sértések büntettét az ónémet törvények szerint sujtották; 60 korbácsütést kap az, aki magasabb rangut megütött. Halálos kivégzést itt a törvénylap nem említ. A feleség házasságtörését ugy büntették, hogy csábitójával összekötve a vízbe vetették; a házasságtörő férj tettét ugy látszik nem vették ilyen súlyos beszámítás alá. Nagyon szigoruan ítéli meg e törvény az orvos és állatorvos működését; ha az orvos által kezelt beteg meghalt, az orvost megszégye-

nítő büntetés éri; az állatorvos pedig az elhullott állat értékének negyedrészt köteles megtéríteni. Érdekes az is, hogy ha egy építkezésnél beomlás történt, mely megöli a háztulajdonost, az építőmester életével lalkolt, ha pedig a tulajdonos fiát is agyonüti a beomlott épület, az építőmester fiát is megölték. A vallatásoknál nagy szerepet játszott a hidegvíz próba. A polgári jogban különösen behatóan foglalkoztak a telek és birtok, valamint a családi ügyekkel. A babyloniaknak fontos érdeke volt, hogy minél több gabonát és sezamot arassanak s erre vonatkozólag sokféle törvényes intézkedés állt fönn. Igy pl. tilos a földbirtokot kopáran hevertetni. A birtokos megosztja földjét azzal, aki négy éven át mivelte. A rabszolgák vásárlásánál a vétel egy hónapon belül érvénytelen, ha a rabszolga benu-betegségben sinylik. Ingóságoknál fönnáll az az elv, hogy: »Casum sentit dominus.« A házassági- és családi ügyekre vonatkozó intézkedésekből kitűnik, hogy az asszonynak aránylag tekintélyes szerepe van a háztartásban. A feleséget veszik. Férfi és feleség kezességét váltaltak a házasság alatti, sőt a házasság előtti adósságért is, de a feleség kezességét szerződéssel korlátozhatják. A betegség elég ok arra, hogy a férj nejét elhagyja, de a kicsapongó férjtől felesége elválhat és hozományát is visszakövetelheti. A háboruban eltűnt harcos neje újra férjhez mehet, de ha első férje megkerül, ehhez kell visszatérnie. A törvénytábla említést tesz: egyszerű okmányokról (tábla kis irással), szerződésekről, melyeket a felek a tanácsadók előtt kötöttek és olyan jogügyletekről, ahol a bírónak is közre kellett működnie. A polgári pört a bíró vezette, ő döntött és írott ítéletet adott ki. A legtöbbször igénybe vett bizonyíték az eskü. De tanukról is többször van említés. A törvénytábla Hammurabi szavaival végződik, melyben fölhívja utódját, hogy e törvényes határozatokat szivlelje meg. És átkait szórja mindazokra, kik e szavait fölcsereálnék, ezen emléklapot megmásítanák, nevét kitorölnék és maguk nevét írják be helyette.

Myrtusz a keleti mondákban. A myrtusz a legrégebb idők óta a legkülönbözőbb nemzeteknél mint tiszta szerelem jelvénye tiszteltetik. Egy ősi monda szerint Ádámnak, amidón a paradicsomból kiűzetett, három tárgyat szabad magával vinnie: egy búzakalászt, mely a legjobb élelmiszer, egy datolyát, mely a legjobb izü gyümölcs, és egy myrtuszt, mely a legillatosabb virág a világon. Ádám e myrtuszágat arról a töröl szakította, mely előtt először vallott Évának szerelmet: — innen van későbbi jelentősége és alkalmazása.

Automobilon az északi sarkhoz. Egy fiatal francia tudós, Pierre Bernault, a ki egy gazdag párisi nagyiparos fia, azt a merész tervet eszelte ki, hogy automobilon kísérli meg az északi sark elérését. Az automobil a kuttyák által huzott szánt fogja helyettesíteni. A régebbi északsarki utazók tapasztalatai bebizonyították, hogy hajóval kedvező időjárás esetén könnyű előrehatolni a 82-ik fokig, a honnan már csak körülbelül kilencszáz kilométernyi távolság van az északi sarkig. Most már csak az a földadat, hogy olyan automobilt építsenek, a mely legalább háromezer kilométernyi utra való fűtőanyagot vihet. A francia technikusok, a kikkel Bernault beszélt, lehetségesnek mondták ezt. Az utasok husz napra való élelmi szert és benzint fognak magukkal vinni; remélik, hogy az utat husz napnál rövidebb idő alatt is megtehetik. Nagy súlyt

megtakarítást érnek el azzal, hogy nem kell vizet magukkal vinniök, a mely a mi éghajlatunk alatt a motor lehűtésére szolgál. Az sem fog nehézséget okozni, hogy a hő- és jégmezők nem egészen simák, mert az automobilt úgy készítik, hogy erre tekintettel lesznek. A kerekek igen nagyok lesznek és erős pneumatikkal látják el őket. Fűtőanyagul spirítusszal kevert benzint fognak használni.

A medicina. Pezsgőt inni jobb, mint mediczinát inni, de a mediczinát is meg kell inni, ha muszáj. Az ember csak lenyeli a hasznáért, ha keserű is. Egy francia színész, Castellano azonban teljességgel képtelennek érezte magát arra, hogy megigya azt a mediczinát, a mit az orvos rendelt neki. Pedig a betegsége veszedelmes volt és joggal lehetett félni, hogy elviszi. Castellano kijelentette, hogy inkább meghal, mint hogy lenyelje azt az »utálatos kotyvaléket«. A hí orvos tehát cselhez folyamodott. A művész olyan darabban játszott, a melynek a végén mérget kell innia. Castellano elszántan nyult a kehely után, a melybe erre az alkalomra jóféle vörösbort szoktak tölteni, de mikor az ajkához emelte — elsápadt. Nem bor volt benne, hanem az az átkozott medicina. A színész a fogait csikorgatta dühében: segítség azonban nem volt, a »mérgepoharat« a szerep parancsa szerint fenéig kellett üríteni és megmutatni a hóhérnak, hogy egy csöpp se maradt benne. És mit nem tesz meg a színész, ha a szerepe parancsolja? Castellano láthatólag összerázkódott, de — fölhajotta a kehelyt. A sikere óriási volt. Az arcza úgy eltorzult, mintha csakugyan mérget ivott volna és a közönség percekig tapsolta a »csodálatos hí alakításért«. Csak egy ember ült gunyosan mosolyogva az első sorban — az orvos. Castellano, mialatt a színpad elején »haldoklott«, dühösen sziszegte felé:

— Megállj mérgekeverő; ezért boszut állok.

Meg is tette. Meghalt a nélkül, hogy — fizetett volna neki.

Kedélyes bánásmód egy tolvajjal szemben. Josef Privat de Moliéresnek, a mult század egy kitűnő tudósának az a szokása volt, hogy már jókor reggel ágyában olvasgatott, irogatott. Unokahuga, ki a háztartást vezette, egy reggel a cseléddel együtt a piacra ment, mialatt egy tolvaj belopódzott a akásba. Nagy volt azonban meglepetése, midőn a szobába nyitván, egy öreg urat lát ágyában ülni, lársal elfoglalva.

— Mit keres ön itt? kérdé a tudós.

— Erszényét akarom! válaszolt fenyegetőleg a tolvaj.

— Pénzem ott a szekrény fiókjában van, hangzott a felelet. Huzza ki a fiókot, és vegye a pénzt, de az Istenre kérem, ne zavarja össze irataimat.

A tolvaj össze is szedte, a mi pénzt talált, aztán gyorsan elillanni akart, még az ajtót sem tette be.

— Uram, uram! kiáltott rá Moliéres, ismét rendbe rakta irataimat?

— Igen!

— No akkor tegyen meg nekem még egy szivességet, és csukja be jól az ajtót, mert szörnyű erős a léghuzam!

Egy különös hasbeszélő. Jáva szigetén van egy madár, melyet Beo-nak neveznek, s melyet a hollandok mint hasbeszélőt magasztalnak. E győ-

nyörködtető madár valamivel nagyobb, mint a mi rigónk, csőre, valamint lábai sárgák. Különbözik termete nem hasonlít ahhoz, s minden más madártól sárga fülnyilásaival különbözik. E hasbeszélő tehetőséggel bir mindenféle hangot utánozni, s vele szemben még a legtehetségesebb papagáj is eltörpül. E madár hiven utánozza a tyuk kotkodálását, a kakas kukorikolását, a gerle-bugást, s különösen a lovak nyerítését, melyek közt nagyon elszeret időzni, s oly hiven utánozza, hogy az ember valóban megcsodálja, s teljesen felfogni tudja, hogy miért találják a benszülöttek és a hollandok gyönyörűségeket e madárban, s miért tartják oly szívesen lakásukban?

A legcsöndesebb forradalom. Márczius első napja új köztársasági elnökkel ajándékozta meg a világtörténetet, ha ugyan a világtörténet valaha hajlandó vagy köteles lesz tudomást venni Szenor Escalonról, Szan-Szalvador köztársaság új elnökéről. Az ő székfoglalása mégis igen nevezetes esemény a hazájában, egyszerűen azért, mert félszáz esztendő óta az első eset ott, hogy az új elnök nem harc és forradalom útján, hanem alkotmányosan és törvényesen jut ehhez a hatalomhoz. Már az elődje, a ki négy évig ült az elnöki széken: Regeladó generális nem dicsekedhetett hasonlóval: bár igaz, hogy a forradalom, a mely őt a hatalomra juttatta, a világ legcsöndesebb forradalma volt. Az egész lármája — egy telefoncsöndítés volt. Egy szál kardot se huztak ki a hüvelyéből, egy puskát sem sütöttek el. Ezelőtt négy esztendővel történt, hogy az elnöki palotában, a melynek akkor szenor Gutierre volt a lakója, megcsöndült a telefon. Az elnök urat kérték sürgősen a kagylóhoz. Mikor aztán odament, a telefon zsinórja a következő szíves üzenetet hozta a fülébe: Vegye tudomásul szenor Guitierre, hogy ön e percztől fogva nem elnök többé. Ezt én közlöm önnel, Regeladó tábornok és ha ön kételkednék a szavamban, félóra mulva személyesen ott leszek a palotában, csapataimmal együtt és ezek meg fogják erősíteni azt, a mit udvariasságból ime siettem közölni önnel. Szenor Gutierre-nek volt annyi esze, hogy ne kételkedjék. Megköszönte a szíves értesítést s gyorsan távozott a palotából. Mire az új elnök odaért, már nem találta ott az elődjét, de nem talált ott sok minden egyebet sem, a mit pedig szeretett volna ott találni. Kerestette is a katonáival buzgón szenor Gutierret; de ennek szerencsésen sikerült kijutnia a városból és az országból is. Átment Hondurászba és kísérletet se tett, hogy visszaszerezze a hatalmát. Megelégedett azzal, a mit belőle — emlékül magával vitt.

A világ leghosszabb alagutja. Eddig a Szent Gotthard-alagut volt a világ leghosszabb alagutja most azonban második helyre kerül, mert a Szimpton-alagut furásával, mint Domo-Dossolából jelentik, már annyira előrehaladtak, hogy máris hosszabb, mint a szent-gotthardi, pedig még készen sincs. Hosszusága 19731 méter. Az új alagut furásával már a nyáron tizenegyedfél kilométernyire előrehaladtak, akkor azonban betört a víz és annyira megakasztotta a munkát, hogy már-már tartani lehetett tőle, hogy nem lesz kész a kikötött időre, 1904 május hónapjára.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A rejtelmes sziget.

Regény. Irta: Verne Gyula, átdolgozta: Szász Károly.

(Folytatás.)

E perczen Spilett, a hirlapíró, lépett előre egy szikla mögül, s intett megrettent társainak, hogy csak hagyják őt, tudja ő, mit cselekszik. Nem az első tigris volt ez, a melylyel szembenézett; s tiz lépésnyire közeledve hozzá, mereven megállott és vállához szorított puskájával élesen célba vette az állatot. A mint ez rá akart ugrani, a cső dördült, az egész lövés az állat szeméin át agyvelejébe furódott, s a jaguár egy bödüléssel és egy ugrással földhöz vágta magát. Oda volt.

Midnyájan rárohantak. Csakugyan vége volt.

— Nos, barátaim, — szólt Spilett, — miután az állat elhagyta fekhelyét, nincs semmi ok, a miért ezt el ne foglalnók éjszakára.

— De hátha mások jönnek helyére? — monda Pencroff.

Tüzet gyújtunk a nyílás elé s az távol tart minden vadat.

— Jerünk hát a jaguár palotájába!

Mig Nab a gyönyörű állatot megnyuzta, hogy bőrét magukkal vihessék, Pencroff száraz ágakból s nádtörmelékből hatalmas tüzet gyújtott, mely oly ropogással kezdett égni, mintha mind puskákat s mordályokat sütögetnének benne.

Másnap, jól kipihenve, folytatták a keresést, ha valami nyomára akadhatnak: volt-e valaha hajótörés e partokon s szállott-e ki valaki, aki e szigeten lakott volna előttök.

De ilyesminek semmi nyomát sem lelhatték. Igaz, hogy az idő és a tenger sok mindennek eltemeti és eltörli a nyomát, de mégis csodálatos volt, hogy semmi jel se maradt légyen vissza arról, a ki kevesebb mint három hónap óta mégis itt kellett, hogy járjon, mert a fiatal pecari-malacz testében talált golyó kétségbevonhatatlanul bebizonyította, hogy itt embernek kellett járnia; a tulsó parton talált hordók pedig egy hajó veszedelméről tettek tanubizonyságot.

A part minősége, a melyen haladtak, mindegyre változott. Majd a sivar sziklák miatt volt hozzáférhetetlen, majd fák sűrűjével benöve, lankásan ereszkedett a tengerig le. Éppen egy ily fákkal sűrűn benőtt partrészletre jutottak, hol az óriási törzsű parti fenyők sűrűn és magasan emelkedtek az égnek, mig alsó ágaik csaknem a víz színéig csüngöttek alá. Mint a lybánoni czedrusok sátorá terjedt ki e fák árnya s felséges sudaraik, a hatalmas törzsek-ből kinyuló karsu ágaik, sűrű tülevelű koronáik setétzöld árnyával azon felség-s látványok egyikét nyújtották, mely a forró és a mérsékelt öv minden szépségeit egyesíti magában; midőn egyszerre Top elkezdett hatalmasan ugatni s utasaink, kik épen pihenőre telepedtek le, kíváncsian ugráltak föl helyeikről.

Pencroff volt az első, a ki a kutya figyelmének irányát követve, észrevette annak okát.

— Ide, ide! — kiáltá a sűrűből, — a hová az ugató ebet követte. S midőn a többiek mind arra siettek, folytatá.

— Mi a parton keressük a hajótörés romjait, Top pedig a levegőben megtalálta!

S ezzel a fák sudarára mutatott, honnan valami vászonféle szövet rongyai csüngöttek alá, melyekből Top egy foszlányt megkapott a szájával s leszakított.

— De hisz ez nem hajó-foszlány, — szólt Spilett Gedeon.

— Bocsánat, — monda Pencroff. — Ez a mi hajónk foszlánya! A mi léghajónké, melyet mikor kiszálltunk belőle, megkönnyebbülvén, a szél még egyszer fölkapott s mely végre, úgy látszik, e fák tetején akadt fenn.

Valóban úgy volt. A léghajó, összeszakadozva s az ágakba bonyolódva, de egészben ott függött

— Ez elég ruhakészlet lesz nekünk, nem tudom hány esztendőre! — kiáltá Spilett.

— Csakhogy le is kellene hozni onnan, — tevé hozzá Pencroff.

— Az sem lesz nehéz, — egészíti ki Cyrus, — kettő vagy három közülünk felmászik a fára és kibontja az ágak közül a szövetet.

Ez valóban gyakorlati terv volt, s nem is késtek annak kivitelével. Pencroff, Harbert és Nab vállalkoztak a munkára, s mint a macskák, kuszta fel a magas és sima fatörzseken s ott az erős ágak között elkezdették bontogatni a fennakadt szövetet.

Két óra mulva az egész léghajó, bár kötélháloja összetépve, de különben elég épségben, a földön volt. Mintha csak az égből esett ajándék lett volna. Sokkal sulyosabb volt azonban, mintsem egy tömegben hazaszállítására gondoltak volna. Az este úgy is leszállott már s az nap semmihez sem foghattak; az éjet már itt kellett tölteniök s holnapra hagyniök a további teendőket.

Negyedik fejezet.

Kik foglalták el a lakást? Az ostrom. — A ház új szolgálja. Új építkezések. A Pencroff találmánya.

Attól a ponttól, a hol a leghajójuk romjait megtalálták s leoldották, csak néhány mérföldnyire volt a gránitház. De mindenütt a part mellett tartva, mégis meglehetősen fáradságos volt az odajuthatás, s a mi azt legjobban megnehezítette, hogy a Mercy folyón is át kelle hatolniok. Mily nagy volt tehát örömteljes meglepetésük, midőn e folyóhoz érve s az átkelés módján gondolkozva, egyszerre csak saját csónakjukat látták azon feljök lefelé uszni. Meg nem fejtették ugyan, mikép oldódhatott el az erős kötésről, melylyel a parthoz kikötötték, de a tény örömdessége elfelejtette velök a rejtély megoldhatatlanságát s egyszerűen elfogadták azt, úgy a mint jött.

Valóban az ő tulajdon csónakjuk volt s nem kellett egyebet tenniök, mint utját állani, a mikor ama hely irányába ért, a melyen állottak. Horgot vetettek elibe s megállították.

E váratlan, de szerencsés véletlen módnélkül megkönnyebbitette utjokat, s csónakjukba ülve, kiveztek a tengerre és a part közelében fel egész a a gránitházig.

Itt azonban új, de épen nem kellemes meglepetés várt reájok: a szikla-hajlék bejáratához fölvezető kötélhágcsó nem volt ott, eltűnt.

Éj volt már s meglehetősen sötét. De hiába tapogatóztak a setétben, a hágsónak semmi nyoma. Vajjon leszakították-e, vagy csak félig felhúzták, a setétben nem lehetett eldönteni.

Pencroff erre elkezdett hahózní, kiabálni, hogy ha valami új lakó költözött volna be szikla-házukba, meghallja s kidugja az orrát, a jogszerű tulajdonosok elfogadására. De ez a hahózás sem vezetett semmi eredményre. Az ajtónál senki sem jelentkezett s a hágsó sem akart lebocsátkozni, hiába kiabáltak.

— Barátim, — mondá Smith Cyrus, — az egyedüli, a mit tehetünk, hogy bevárjuk a reggelt, s akkor világosan meglátjuk, miben áll a dolog s mit kell tennünk, hogy lakásunkba bejuthassunk.

Valóban, nem tehetek egyebet. Topot tehát őrizetül ott hagyták, s magok egy közeli barlangba vonultak pihenésre. A hajnal első sugarával ismét mind talpon voltak, s megkezdették kémszemléjüket az elfoglalt lakás körül.

Most látták meg, hogy a felső létra, mely az ajtótól a szikla felső pontjáig nyult le, helyén volt, csak az onnan a tengerpartig alácsüngő kötélhágsó hiányzott. Hová lehetett? Ki vihette el? Talán az, a ki a pecari-malaczbba azt a golyót lőtte volt; talán az, a ki tegnap a csónakjokat eloldotta s a folyón lebocsátotta. De ki lehetett az? arról semmi sejtelmök sem volt. S ha nem csak egy valaki volt, hanem többen, vajjon hányan? s hogy birják majd tőlök visszafoglalni tulajdonukat?

Pencroff ismét elkezdett hahózní, mint előtte való nap.

De most ép oly kevéssé kapott feleletet mint akkor.

Most a fiatal Harbertnek támadt egy eszméje: nyilvesszót kötni egy kötel végére s fellóni azt a felső hágsó alsó fokai közé, s azt a kötelnél fogva lehuzni magokhoz. Nyilvesszejök és kötelök volt szerencsére, s így a kísérletet mindjárt meg is teheték. Harbert, ügyes lövő létere, magára vállalta azt, míg a többiek elég távol állottak, hogy szemmel tarthassák az ajtót és ablakokat, mi fog történni azoknál. Spilett pedig a puskáját készen tartva fedezte a kijáratot, nehogy valaki elillan hasson.

A Harbert nyillövése tökéletesen sikerült. A vessző a létra alsó két foka közt csapott át. De a mely perczen az ifju a kötel végét megfogta, hogy a létrát lerántsa vele, hirtelen egy kar nyult ki az ajtó alján, megragadta a létra felső fokát s berántotta azt az ajtón.

E kar azonban nem emteré, hanem majomé volt. Nem emberek, hanem majmok tartották a gránit-palotát elfoglalva.

A következő perczen három vagy négy majom jelent meg a szikla-ablakok egyikében, s a különös vendégek mindenféle fintor arczokkal és vigyorgásokkal üdvözölték a ház tulajdonképeni — de most onnan kizárt — gazdát.

E pillanatban eldőrdült a hirlapiró fegyvere, a majmok visszahúzódtak, egyen kívül, mely halálosan találva, lebukott a szikláról, elibök a fővenyre.

Roppant nagy majom volt, az emberhez legjobban hasonlító orang-utangok fajából való.

Két óra telt el, a nélkül, hogy a bezárkózott majmok, mutatkoztak volna.

— Rejtőzzünk el — mondá Smith Cyrus, — s tegyünk úgy, mintha felhagynánk foglalási szándék-

kunkkal és egészen idehagynók a csatatért; így talán megcsalhatjuk e gonosz betolakodókat.

Ezzel hárman az erdőbe távoztak, míg Harbet és Spilett, szintén a fák mögé rejtőzve, oly állást foglaltak el, a honnan a majmokra czélozhattak, de ezek őket nem láthatták.

Eleinte úgy látszott, a csel nem sikerült. Órák teltek el, a nélkül, hogy a helyzet valamit változott volna; s a mérnök már arról gondolkozott, nem lehetne e megkerülni a szikla-ház bejáratát, s azon az uton jutni bele, melyen először is fölfedezték, t. i. a tó felől. De azt a bejáratot már kövekkel s mészszel keményen elfalazták, úgy hogy annak felbontása nagy időt és erőfeszítést vett volna igénybe. Szerencsére, ez nem is lett szükséges, mert egyszerre Top hangos ugatással adott jelt s hívta vissza az eltávozottakat az ostrom színhelyére. Egy tekintet meggyőzte őket arról, hogy a helyzet gyökeresen megváltozott.

A majmok, talán megijedve valamitől, talán érezve, hogy állandóan úgy sem tarthatják fenn magokat jogtalan foglalásukban, menekülésről gondoskodtak. Ki-kitekintgettek az ablakokon, egyiktől a másikhoz ugráltak s szökést látszottak próbálni akarni. Öten vagy hatan voltak mindössze; s embereink, rejtekhelyökről, oly jól czélba vehették őket, hogy midőn egy adott jelre egyszerre süttöttek el puskáikat, kettő azonnal lebukott, a többi pedig, nyilván szintén találva, orditozva húzódott vissza.

Néhány perc mulva csendesen kinyilt az ajtó, s a lépcső szépen leereszkedett; végén a kötélhágsó, összegöngyölgetéséből kibontakozva, egészen elibök gurult a fővenyre.

— Ez már jó szolgálat, akár ki tette, — mondá Smith Cyrus.

— Csak nem gondolja uram, hogy a majmok egyike volna?

— Ki más tehetette volna? Egyébiránt ki tudja? majd meglátjuk.

Mikor, kellő elővigyázattal, mégis felmentek a létrán s be a palotába — ott már senkit sem találtak. A valószínűleg megsebesült, vagy legalább megrémült majmok is módját találták a menekülésnek, egyik vagy másik ablakon át. Végre a legbelső szobában, annak is a legsötétebb zugába elbujva s lekuporodva valami lényt találtak, mely — talán menekülés közben odatévedve s nem találva meg az utat kifelé, reszketve makogott s könyörületért látszott esedezni.

A majmok egyike volt. Pencroff már ráfogta fegyverét, hogy lelője. Cyrus azonban megragadta karját s így szólt:

— Ne bántsd! ez tett jót velünk, ledobván a hágsót. Okos majom, még hasznát vehetjük.

Harbert nagyon kapott az eszmén, s mindjárt egy csomó történetet tudott elbeszélni arról, hogy majmokat hogy szelidítettek meg s tanítottak be mindenféle házi szolgálatra.

Cyrus egy intésére mind az öten rárohantak, hogy lefogják. A majom kétségbeesetten védelmezte magát, de Pencroff torkon ragadta s földre teperte, míg a többiek megkötözték. Az állat erre tökéletesen megadta magát s teljes nyugalommal látszott várni sorsát.

— Akarsz-e szolgám lenni! — kérdé tőle Cyrus

A majom valamit makogott, mintha igenne akarna felelni.

— Szót fogadsz-e? — kérdé Cyrus.
 A majom újra ráhagyólag makogott.
 — Megelégszel-e fizetés fejében a tartással.
 Harmadik makogás.
 — Ez kissé egyhangu társalgás, — jegyzé meg Spilett.
 — Az nem baj, — mondá Pencroff. — Az a legjobb szolga, a ki legkevesebbet beszél.

(Folyt. köv.)

Poncius Pilátus jelentése Tiberius császárhoz Krisztusról.

Néhány év előtt az a hír járta be a világot, hogy a vatikáni levéltárban megtalálták azt a jelentést, melyet Pilátus küldött Jézus viselt dolgairól és haláláról császárnak. A jelentés azonban nem került az ujságokba eddig. Most egy New-Yorkban élő magyar leány kezéből került ki annak ismeretése. Nem hivatásunk említett jelentés hitelességét kutatni, de más érdekességénél fogva is közöljük olvasóinkkal, mert még ez esetben is a közlemény készítője nem közönséges ügyességű ember. Ezeket előre bocsájtva átadjuk a szót fent említett leánynak, a ki a következőket írja:

Legelső sorban az a kérdés, hogy a vatikáni levéltárban felfedezett irat valódi-e, a mit a már kiküldött bizottság fog meghatározni. Pilátusnak ezen jelentésének valóságát Martinelli pápai mucius sem vonja kétségbe, mondván, hogy az apostolok idejétől fogva mindig keresik ezt a jelentést, melynek létezéséhez semmi kétség sem fér.

A második század végén élő jeles egyházi férfi Tertullian is említi, hogy Péter apostol Tiberius római császárt rábirta arra, hogy Pilátusnak ezen jelentését a császári levéltárba tétesse, a hol meg is őrizték. De nem csak Tertullian, hanem a teljesen szavahihető Eusebius is beszél róla. Végre minden századok hittudósai is megegyeztek abban, hogy a jelentés valóban létezik míg végre Mahon dr. megtalálta a vatikáni levéltárban a régóta keresett eredeti kéziratot.

Ebből a jelentésből kitűnik, hogy az esetben, ha Pilátus elegendő katonai erővel bír, Jézusnak keresztire feszítését megakadályozta volna. Továbbá az is bizonyos, hogy Pilátus személyesen beszélt Jézussal.

A jelentés szövege a következő:

Tiberius császárnak. Üdvözlégys Felsőleges Ur!

Az utóbbi napokban Judea tartományban előfordult események oly természetűek voltak, hogy szükségesnek tartom azokat veled, felsőleges Cézár részletesen közölni, mert nem csodálkoznám rajta, ha a római nemzet történetét más irányba terelnék és úgy tetszik nekem, hogy Isteneink elfordultak tőlünk. Csaknem azt mondhatnám, hogy átkozott legyen az az óra, melyben átvettem Valesiustól Judea helytartóságát.

A mikor megérkeztem Jeruzsálembe diszlakomát adtam, melyre a főpapot és más méltóságokat meghívtam, de egyik sem jelent meg. Néhány nap mulva a főpap meglátogatott. Magatartása komoly, de képmutató volt. Azzal mentegette az elmaradást, hogy vallása tiltja a rómaiakkal egy asztalhoz ülni, velük enni és inni. Én ezt elegendő mentségnek

tartottam, de azt legott láttam, hogy a meghódítottak elkeseredett ellenségeink.

Ugy látszik, hogy minden meghódított városok közt Jeruzsálem legnehezebben kormányozható. A nép oly nyugtalan volt, hogy lázadástól tartottam, melynek elnyomására pedig nem rendelkeztem egy centurióval és egy maroknyi katonasággal. A sziriai helytartóhoz fordultam tehát segítségért, de ő arról értesített, hogy alig van neki is elegendő katonasága arra, hogy saját tartományában a rendet föntartsa.

A különféle események között, melyek tudomásomra jutottak, különösen egy ragadta meg a figyelmemet Galileában ugyanis egy ifju ember tűnt föl, a ki valami új tanokat hirdet s azt állítja, hogy ő az Isten küldöttje. Kezdetben azt gondoltam, hogy a népet Róma ellen akarja lázítani, de csakhamar meggyőződtem, hogy ez a názáreti Jézus inkább a rómaiak, mint a zsidók részére beszél.

Egy napon a Sziloe palota előtt haladtam el és az ott összegyűlt nagy tömeg között egy ifjut láttam, ki nyugodtan beszélt a néphez. — Ez a názáreti Jézus — mondák kísérem. Ezt mindjárt gondoltam is, oly nagy volt a különbség a beszélő és hallgatók közt. Aranyszőke haja és szakállá tulvilági megjelenést kölcsönzött neki. Mintegy 30 évesnek látszott. Soha kellemesebb, vidámabb és nyugodtabb magatartást nem láttam emberen. Nem akartam őt háborgatni és folytattam utamat, de helyettesemnek Manliusnak megmondtam, hogy maradjon a tömeg közt és tegyen nekem jelentést a történetekről. Manlius nemsokára megérkezett.

E tanokhoz hasonló dolgokról soha még nem hallottam, nem is olvastam. Egyik a sok lázongó zsidók közül kérdé tőle, vajjon fizessenek-e adót a császárnak, mire ő azt felelte:

»Adjátok a császárnak, a mi a császáré, és Istennek, a mi az Istené«.

Tanításainak bölcsessége miatt a lehető legnagyobb szabadságot engedtem neki, ámbár elfogathattam és száműzhettem volna, de ez nem lett volna illő hozzánk, a kik mindig az igazságosság által tüntünk ki.

Ez az ember nem volt ámitó, sem lázító és én védelmeztem őt a nélkül, hogy ő maga tudta volna. Szabadságában volt gyülekezeteiket tartani, a néphez beszélni és a prétorok mindenütt pártfogolták. Ez a megengedett korlátlan szabadság a zsidókat ingerlé, ha nem is a szegényeket, de a hatalmasokat és gazdagokat. Jézus ugyanis a legkiméletlenebbül szemükre lobbantá hibáikat és bűneiket, a mi nézetem szerint egy oknál több volt, hogy teljes szólásszabadságot engedjek neki. Mérges kigyók fajzatának nevezte őket és hivalkodó alamizsnájuknál többre becsülte az özvegy fillérét. Értésemre esett később, hogy Jézus élete veszedelemben forog. Nem első eset, hogy Jeruzsálemben megköveznek valakit, a ki prófétának vallja magát.

Magamtartását e dologban a római szenátus helyeselte, sőt ha a parthiai háboru bevégeződik, helyőrségem szaporítását is megígérte. Így azonban nem érezvén magamat elég erősnek a folytonos lázongás elnyomására, a következő módot követtem:

Irtam Jézusnak, hogy a kormányzósági palotában kívánnám látni, meghívtam és eljött.

Te tudod, felsőleges Cézár, hogy az én ereimben galliai és hispaniai vár folyik, amely nem ismer fölindulást vagy félelmet, de midőn ez ember elé léptem, lábam mintegy gyökeret vert és bűnösnek

éreztem magamat. Jézus mennyei nyugalommal egy jelet csinált, mintha mondaná: Itt vagyok. Egy ideig szemléltem őt. Hidd el, hatalmas császár, hogy a mi hires festőművészeinknek, akik pedig isteneket és hősokeket festenek, ez arcjellegről fogalmuk sincs,

— Jézus, mondám neki elszorult hangon, én neked három évig szólásszabadságot engedtem s nem bántam meg, mert a te beszéded bölcsnek beszéde. Nem tudom, olvastad-e Szokratest és Platót, de tudom, hogy a te szavaidon oly valami megható egyszerűség ömlik el, amely tégedet azok fölött magasán kiemel. A császár is tudja ezt s én az ő alázatos helytartója örvendek, hogy neked e szólásszabadságot megadhattam. Nem akarom azonban eltitkolni előtted, hogy szavaiddal hatalmas ellenségeket támasztottál magadnak. Felőlem pedig azt beszélik, hogy veled összejátszom, hogy a zsidóktól azt a kevés hatalmat is elvehessem, ami még megmaradt nekik. Kérésem tehát s nem parancsom az, hogy légy vigyázóbb beszédedben s ne ingereld őket tovább, mert a népet ellened lázítják s engem kényszeríteni fognak, hogy veled a törvény szerint járjak el.

Jézus nyugodtan úgy felelt:

— Uram, szavad nem valódi bölcsesség szavai. Mondd a pataknak, hogy álljon meg folyásában s azt fogja neked felelni, hogy ő a Teremtő törvényeinek engedelmeskedik. Csak egyedül az Isten tudja, hogy hova folyik a patak. Bizony mondom neked, mielőtt Sháron rózsája kivirul, az Igaznak vére kiontatik.

A te véred nem fog kiontatni, mondám a benső meghatottság hangján, mert te kedvesebb vagy nekem, mint valamennyi farizeus, akik visszaélnék a Rómától nekik engedett szabadsággal, a császár ellen áskálódnak és a tartományt folytonos lázongásban tartják. Én védeni foglak téged ellenökben s s a kormányzó palota mindig tárva lesz előtted menedékhelyül.

Jézus gondolkodva rázta fejét és bájoló szelidséggel szólt:

— Midőn az a nap elkövetkezik, nem lesz menedékhely az emberfia számára, sem a földön, sem a föld alatt, Az igaznak menedékhelye ott van — folytatá az *Éj* felé mutatva — és ami a próféta által megíratott, annak be kell teljesedni.

— Ifju ember, mondám szelid hangon, te kényszeritesz engem, hogy kérésemet parancscsá változtassam. Ezt a tartomány békessége követeli. Beszédeidben tehát több mérséklet legyen ezentul. Béke veled!

— Uram! viszonzá Jézus, én nem jöttem háborúságot hozni e világra, hanem békességet, irgalmasságot és szeretetet. Én azon a napon születtem, a midőn Augustus római császár békét engedett a világnak. Az üldöztetés nem tőlem ered, sőt én várom másoktól és Atyám akaratából türelmesen fogom elviselni. Azért tartsd még magadnak a világi bölcsességet.

És ezzel eltűnt a teremből, mint egy árnyék!

A jelentés folyamán elmondja azután *Pilátus*, hogy a zsidók *Heródes*-ban jó pártfogójukra akadtak. Heródes kész lett volna Jézust rögtön megöletni, de nem mervén a római szenátussal ellenkezésbe jönni, előbb *Pilátussal* értekezett. Ez értekezés alatt *Pilátus* kijelentette *Heródes*-nek, hogy ő Jézust a világ legnagyobb bölcsének tartja, beszédedben éppen nem lát istenkáromlást és Róma hajlandó neki továbbra is szólásszabadságot engedni. *Heródes* hallván *Pilátus* véleményét, gunyos mosolygással távozott.

Továbbá elmondja, hogy a közelgő husvéti alkalmat miképp használták föl a nép föllázítására, sőt még a templom kincseiből is vesztegettek. A veszedelem nagy volt, annyira, hogy már egy római katonatisztet is megsértettek.

A sziriai kormánytól ismételve kért két század gyalogság és egy század lovasság pedig nem jött, kénytelen volt tehát tétlenül nézni a történeteket.

A nép *Pilátus* szorult helyzetét észre is vette, mert Jézust elfogták és az egész város vízhangzott e kiáltástól:

— Feszítsd meg! Feszítsd meg!

Három hatalmas párt tört Jézus ellen, a *Heródiánusok*, a *szadduceusok*, akik Jézust gyűlölték és le akarták rázni a római jármot és a *farizeusok*, akiknek Jézus oly sok keserű igazságot a szemükre lobbantott. Ehhez jött a féktelen tömeg, amely mindig gyönyörűséget talál az ily zürzavarban. Ezekután, így folytatja a jelentést:

Jézust a főpap *Kaifás* elé vitték, ahol halálra ítéltetett.

Azután a főpap hozzám kísértette, hogy mondjam ki rá a halálos ítéletet. Én válaszoltam, hogy Jézus, mint galileai ember *Heródes* illetékessége alá tartozik és oda küldém. Ez a gyáva azonban azzal az ürügygel, hogy ő a császár helytartója iránt engedelmeséggel tartozik, Jézus sorsát az én kezembe tette le. Így került vissza hozzám.

Ugy látszott, mintha egész *Judea* összegyűlt volna *Jeruzsálemben*. A kormányzósági palota zsufova volt az ordító, üvöltő tömeggel, amely folyton szaporodott. Feleségemet hívtam magamhoz, akiről tudod, felséges császár, hogy galileai hölgy és jós tehetséggel bír. Nőm zokogva borult lábaimhoz és így szólt:

— Uram ne ártsd magadat e szent ember dolgába. Tegnap láttam őt álmomban. Járt a vizeken és a szél szárnyain repült. A zivatar és a habok engedelmeskedtek neki. Nézd *Kedron* patakjában vér folyik, a nap gyászol, mint a befalazott *Vesza* szüz. *Pilátus*! Uram! nagy veszedelem fenyeget téged, ha feleséged intésére nem hallgatsz.

A törvényterembe léptem testőreimtől kísérvé.

— Mit akartok? kérdém a tömegtől.

— A názáreti halálát! kiáltá a tömeg egy torokból,

— Miért?

— Mert istenkáromló! Megjövendőlte a templom pusztulását! Isten fiának adja ki magát!

— Messiásnak! Zsidók királyának! orditá a tömeg össze-vissza.

— Feszítsd meg! üvölték, hogy a palota falai megrendültek.

Csak egy ember volt teljesen nyugodt az örjögő tömeg közt — *názáreti Jézus*.

Egy módot láttam még, hogy Jézust megmenthessem. Víz hozaték és méltatlankodásom kifejezéséül — kezemet megmostam.

Hiába. A fölzudult tömeg egyre orditá:

— Feszítsd meg! Feszítsd meg!

Felséges *Cézár*! Gyakran láttam dühöngő, felbőszült tömegeket, de ehhez hasonlatosat soha sem tapasztaltam. Mintha az alvilág minden gonosz szelleme összetalálkozott volna *Jeruzsálemben*.

A kormányzósági palotától a *Sion* hegyéig húzódott a tömeg, orditva, üvöltve, ember-ember hátán, mint egy óriás hosszú, fekete test

Sötét lett, mint egy téli éjszakán és a hogy

márcezius idusán *Julius Caesar* meggyilkolásakor tapasztalták.

Egyedül álltam a palota előtt. A város, mintha kihalt volna. Testőreim is kivonultak a lovassággal az egyetlen kapitány vezetése alatt, amennyire lehetséges a rendet fenntartani.

Szivem majd megszakadt. Éreztem, hogy itt olyan történi, a mihez több köze van az isteneknek, mint az embereknek. Sötét, vészterhes felhők borultak az egész környékre és soha emberi fül nem hallotta hangok hallatszottak.

Az éj első órájában, titkosan lementem a városba a golgotai kapu felé. Az igaztalan ítélet már végrehajtott. A tömeg kezdett a város felé huzódni, de többé nem ordítva, mint menet, hanem komoran, hallgatagon, kétségbeesetten. Kis csapatom is szomoruan vonult el előttem. A sashordó gyászszal vont a büszke római sást és egyes katonák oly szavakat ejtettek, a melyeket nem érthettem. Közbe-közbe egyesek visszatekintének a Kálvária-hegy felé, mintha újabb jeleket várnának.

Szomoruan, gondolkozva lopóztam vissza a palotába. A lépcsőn egy tisztos férfit találtam néhány asszonnyal, a kik rimánkodva vetették magukat lábaimhoz.

— Atyám, ki vagy — kérdém az ősz, — és mi a te kívánságod?

— Én arimateai József vagyok, mondá az ősz férfi, és ime térdeimen kérlek, engedd meg, hogy Jézust eltemethessem.

— Legyen meg a te kívánságod, — mondám, és legott rendeletet adtam Manliusnak, hogy néhány katonával ügyeljen fel, hogy a temetést ne zavarják.

Néhány nap múlva a sir üres volt. Tanítványai azt hirdették az egész tartományban, hogy föltámadt, miként megjövendölte.

Nekem pedig még az a kötelességem maradt, hogy neked, fölséges császár, mindezekről jelentést tegyek, mit a megfeszítést követő éjjel meg is tettem. Éppen hajnalodott, mire jelentésemet bevégeztem, midőn kürtszót hallok, s kitekintve a cezarei kapu felé, látom a *kétezzer* főnyi segédesapatot bevonulni, a kik egész éjjel masiroztak, hogy ideje korán megérkezessenek. De későn jöttek, mert miként ő maga is megmondta, már — *beteljesedett*.

Pilátus leírása szerint, az üdvözítő külső (emberi) megjelenésében az Isten képére alkotott ember, férfiúi szépségének legfelső fokán állhatott. Legközelebb *Tiberius* császár palotájában Prof. *Maruocchi* régiség buvár megtalálta Krisztusnak egy eredeti arcképét, a melyet valamely Krisztus idejébéli festő készített. A festő, úgy látszik, római katona lehetett, ki *Pilátus* helyőrségében szolgált és a megfeszítésnél jelen kellett, hogy legyen. A kép azt a benyomást teszi, hogy a festő követője volt Krisztus tanainak és a festészetben — művész.

A tudós professor nézete szerint római katona lehetett a testő, már azért is, mert a kép alatt látható neveket, mint Tertus, Filetus, Nestulus, Pilus más, mint katona nem is tudhatta volna.

Ha e kép valódinak bizonyul, a miben *Maruocchi* professor nem kételkedik, vége szakad a sokféle találgatásnak Krisztus emberi külsejére nézve. Mindig azt állították ugyanis, hogy a Krisztus-képek, a melyeket eddig láttunk, akár képtárakban, akár templomokban, csak hagyományos képzelődés után vannak festve és nem éppen bizonyos, hogy Krisztus olyan lett volna. A most fölfedezett kép igen hasonlít a

katakombákban talált és a Vatikánban levő medailon-képekre, a melyek a legrégebbek a Krisztust ábrázoló képek között s ezek után festették később a művészek ama képeiket, a melyek az egész világon el vannak terjedve.

A most fölfedezett képen Jézus magas homokkal, ivalaku szemöldökkel, egyenes orral, vállára omló hajjal és hegyes szakállal van festve.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Pekurár Simon, Soborsin, 9 korona 80 fillért; *Mátis Gáspár, Zilah*, 15 korona 52 fillért; *Máté Kertész Mihály, Ujszékely*, 16 korona 44 fillért; *Csikesz Géza, Budapest*, 18 korona 92 fillért; *Stitniczky Sámuel, Nandrás*, 28 korona 3 fillért; *Schmidt Lajos, Szabadka*, 29 korona 68 fillért; *Bajnok Béla, Budapest*, 36 korona 62 fillért; *Vizvári Antal, Királyháza*, 55 korona 19 fillért; *Lancsa János, Miskolcz*, 64 koronát; *Somody Imre, Kecskemét*, 131 korona 95 fillért köszönettel nyugtázzuk megfelelően elszámoltuk. — *Rabb József, Eger*, szeptember, október, november és december hónapokra; *Adaska Mihály, Zárjecs*, január és február hónapokra; *Balogh János, Balaton-Szt.-György*, január és február hónapokra; *Gottwald Ede, Maros-Vásárhely*, szept., október, november, december, január, február, márczius és április hónapokra; *Horváth István, Szolnok*, márczius és április hónapokra; *Kocsis István, Vajda-Hunyad*, márczius és április hónapokra; *Bredár József, Sajó-Várkony*, márczius és április hónapokra; *Petykovszky Mihály, Rőszke*, április és május hónapokra; *Hulmán János, Szolnok*, április és május hónapokra; *Kiss János, Tószeg*, április és május hónapokra; *Ugrai Mátás, Budapest*, április és május hónapokra; *Cseh István, Eger*, április, május és június hónapokra; *Oláh Liba János, Jászberény*, április, május és június hónapokra; *Mészáros György, Szolnok*, május és június hónapokra könyveltük.

Laptulajdonos: benedekfalvi Luby Gyula.

Felelős szerkesztő: Turtsányi Vilmos.

Egyesületünk fogorvosa

Dr. Rajman Kálmán

(Budapest József-körut 45. szám alatt)

Egyesületünk tagjait 50% engedmény mellett gyógykezelé.

BARBARITS KÁROLYNÉ

okleveles szülésznő

ki már 1000 szülésnél működött, husz éves gyakorlattal bír, ajánlja magát.

Lakik: I., Krisztina-körut 131. I. e. ajtó 10.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához **vonatkisérők** számára igen hasznos **táblázatos kimutatást** állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-áltiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkisérő figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pályaudvaron 60 fillér árban.